

Μαθησιακές Δυσκολίες στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

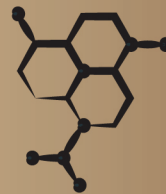
Αποκατάσταση Μαθησιακών Δυσκολιών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Τεύχος Α'

Γυμνάσιο και Λύκειο

Τομείς Προγράμματος
Αποκατάστασης

- Αναγνώριση μαθησιακών δυσκολιών
- Αρμοδιότητες εκπαιδευτικού
- Τρόποι διαχείρισης στη σχολική τάξη
- Τομείς παρέμβασης σε γυμνάσιο και λύκειο
- Τελική αξιολόγηση

x^2

my - book.gr

Πρότυπο Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό

Η συγγραφική ομάδα του my-book.gr

Περιεχόμενα

Θεωρητικό υπόβαθρο	4
Μαθησιακές Δυσκολίες	15
Τι κοιτάζω;	15
Πότε ανησυχώ;	16
Πότε ζητώ βοήθεια από ειδικούς;	21
Τι κάνω ως εκπαιδευτικός;	32
Εύρεση ιστορικού	32
Εντοπισμός μαθησιακού προφίλ/στιλ	33
Διαχείριση συναισθημάτων	35
Επιλογή στόχων για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες	47
Τρόποι υποστήριξης στη σχολική τάξη	52
Εναλλακτικοί τρόποι διδασκαλίας	53
Τομείς παρέμβασης στο γυμνάσιο - λύκειο	81
Μνήμη	81
Αναγνωστική ικανότητα	85
Αναγνωστική ευχέρεια	88
Αναγνωστική κατανόηση	90
Κατανόηση εκφωνήσεων	95
Παραγωγή προφορικού λόγου	102
Παραγωγή γραπτού λόγου	105
Περίληψη	124
Πρόσληψη και επεξεργασία γραπτού λόγου	129
Λεξιλόγιο	132
Δόμηση λόγου/Συνοχή	140
Ορθογραφική ικανότητα	145
Μαθηματικά	148
Τελική αξιολόγηση	152
Γραφήματα επίδοσης	152
Διαφοροποίηση διαγωνισμάτων	157

Θεωρητικό υπόβαθρο

Περίληψη

Οι μαθησιακές δυσκολίες αποτελούν επίκεντρο ενδιαφέροντος αρκετών επιστημονικών κλάδων. Στην εφηβεία οι μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες αποτελούν μία ανομοιογενή ομάδα. Οι περισσότεροι μπαίνουν στην εφηβεία έχοντας τη γεύση της σχολικής αποτυχίας και της απόρριψης. Έρχονται στο Γυμνάσιο με αισιοδοξία για να διαπιστώσουν άμεσα ότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και τις προσδοκίες του καθηγητή τους. Αναλογιζόμενοι την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις μαθησιακές ανάγκες του κάθε παιδιού, σχεδιάστηκε το παρόν διδακτικό πρόγραμμα βασιζόμενο στα ελλείμματα των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα αποτελέσματά του ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά κάτι το οποίο ενισχύει την αναγκαιότητα υλοποίησης αντίστοιχων επιμορφωτικών προγραμμάτων.

Λέξεις κλειδιά: μαθησιακές δυσκολίες, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γνωστικός τομέας, συναισθηματικός τομέας, διδακτική μεθοδολογία

Εισαγωγή

Εννοιολογική αποσαφήνιση μαθησιακών δυσκολιών

Στη γενικότερη κατηγορία των μαθησιακών δυσκολιών εντάσσονται τα παιδιά που δυσκολεύονται και φαίνεται ότι δε διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες για να ανταποκριθούν στις σχολικές απαιτήσεις (Δράκος, 2002).

Μαθησιακές δυσκολίες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Οι μαθησιακές δυσκολίες απασχολούν σημαντικό αριθμό μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών και ειδικών θεραπευτών. Αξίζει να σημειωθεί πως οι μαθησιακές δυσκολίες δε σταματούν στην παιδική ηλικία, αλλά συνεχίζονται στην εφηβεία ή στην ενήλικη ζωή. Για τον λόγο αυτό, απαιτείται ειδική υποστήριξη για την αντιμετώπιση των αδυναμιών και τη βελτίωση των δυνατοτήτων. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες αφορούν τόσο τον γνωστικό όσο και τον συναισθηματικό τομέα (Κουράκης, 1997). Ειδικότερα, εμφανίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες στην κατανόηση και στην παραγωγή του γραπτού λόγου, στα μαθηματικά καθώς και στην κατανόηση εννοιών που σχετίζονται με τις φυσικές επιστήμες. Παράλληλα, εντοπίζονται ελλείμματα στην αξιοποίηση γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών, στρατηγικών μελέτης, άγχους και σχολικής αποτυχίας λόγω των συναισθημάτων απόρριψης που βιώνουν (Παντελιάδου, 2011).

Κατηγορίες μαθησιακών δυσκολιών

- Δυσλεξία
- Δυσορθογραφία
- Δυσαναγνωσία
- Δυσγραφία
- Δυσαριθμησία

Προφορικός λόγος

Η δεξιότητα παραγωγής προφορικού λόγου στηρίζεται στην εκφορά μιας ακολουθίας λέξεων με συνεχή ροή και παράταξη σύμφωνα με:

Συντακτικούς κανόνες

Πραγματολογικούς κανόνες

Σημασιολογικούς κανόνες

Προβλήματα προφορικού λόγου

- Περιορισμένη προσβασιμότητα στη σημασιολογία.
- Δυσκολία εύρεσης κατάλληλων λέξεων.
- Περιορισμένη αφηγηματική ικανότητα = παράθεση πληροφοριών.
- Έλλειψη κειμενικότητας.
- Απουσία συνοχικών δεσμών.
- Πληροφορικότητα + Κειμενικότητα.
- Δυσκολίες ακολουθίας δομής και οργάνωσης ιδεών.

Δε μετασχηματίζουν τις πληροφορίες σε κειμενικό λόγο με βάση:

Λεξιλογική ικανότητα

Σημασιολογική ικανότητα

Γραμματική ικανότητα

Αυτοεκπληρούμενη προφητεία

Η αυτοεκπληρούμενη προφητεία έχει πολλές εφαρμογές στην καθημερινή μας ζωή και αφορά **στην τάση του ατόμου να ικανοποιεί τις προσδοκίες των άλλων** και να προσαρμόζεται σε όσα οι άλλοι περιμένουν από εκείνο.

Οι συνεχείς αποτυχίες οδηγούν σε μεγαλύτερη πίεση που γεννά νέες αποτυχίες που οδηγούν στην απόρριψη του παιδιού από γονείς, δασκάλους και συμμαθητές.

Το παιδί γίνεται ο κακός και αδιάφορος μαθητής που είτε θα περιθωριοποιηθεί είτε θα εκδηλώσει επιθετική ή ανώριμη συμπεριφορά ως αντίδραση στο καταπιεστικό περιβάλλον του.

Το αποτέλεσμα είναι η σωματοποίηση των προβλημάτων (πονοκέφαλος, άγχος, στομαχόπονος).

Άγχος

Ο φόβος των εξετάσεων διαταράσσει την ψυχοσωματική ισορροπία των υποψήφιων μαθητών/τριών. Οι έφηβοι παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα άγχους λόγω των διαγωνισμάτων. Τα αποτελέσματα του άγχους είναι:

- Δυσκολίες συγκέντρωσης
- Σωματικά ενοχλήματα (ναυτία, ταχυκαρδία, ζάλη)
- Μυϊκή υπερένταση
- Υπερβολική εφίδρωση

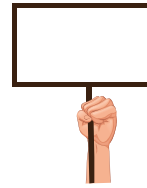
Ο αγχώδης μαθητής δεν μπορεί να δώσει στην εξέτασή του όλα όσα είναι στο μέτρο των δυνατοτήτων του και έχει ως αποτέλεσμα τη χαμηλή σχολική επίδοση.

Οδηγία: Ο δεκάλογος διδασκαλίας παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες χρειάζεται να αξιοποιείται από κάθε εκπαιδευτικό σε οποιοδήποτε γνωστικό αντικείμενο διδάσκει.

1. Ασφάλεια- ηρεμία- εμπιστοσύνη (γλώσσα νέων)
2. Διαρκής επιβράβευση
3. Συγκεκριμένοι στόχοι
4. Δυναμική διδασκαλία – δοκιμές
(τι ξέρει, τι μπορεί, τι «αντέχει»)
5. Προφορικός λόγος – σχεδιαγράμματα της στιγμής
6. Διαρκής έλεγχος κατανόησης - επανάληψη
7. Οικοδόμηση της γνώσης σε ήδη κατεκτημένες γνώσεις
8. «Φωναχτή» διδασκαλία
9. Συνεχή ολιγόλεπτα (3') διαλείμματα
10. Οργάνωση – δομημένο μάθημα

Υποδειγματική διδασκαλία

Βήματα μεθόδου: Η υποδειγματική διδασκαλία σχετίζεται με την παρουσίαση της θεωρίας για ένα φαινόμενο με απλά λόγια.

Σταθμός Διδασκαλίας

Παρουσίαση φαινομένου

Λεγηνματική Αφόρμηση

Αρχίζω με προσοχή,
αναλύω στη στιγμή και
στο τέλος φτάνω στην έκθεση,
όταν δημιουργώ... ποια μέρη αποτελούν την έκθεση;

<u>Έκθεση</u>	<u>Παράγραφος</u>
<u>Πρόλογος</u>	<u>Θεματική πρόταση</u>
<u>Κυρίως θέμα</u>	<u>Σχόλια/Λεπτομέρειες</u>
<u>Επίλογος</u>	<u>Κατακλείδα</u>

Η παράγραφος κυρία είναι και από μέρη αποτελείται.

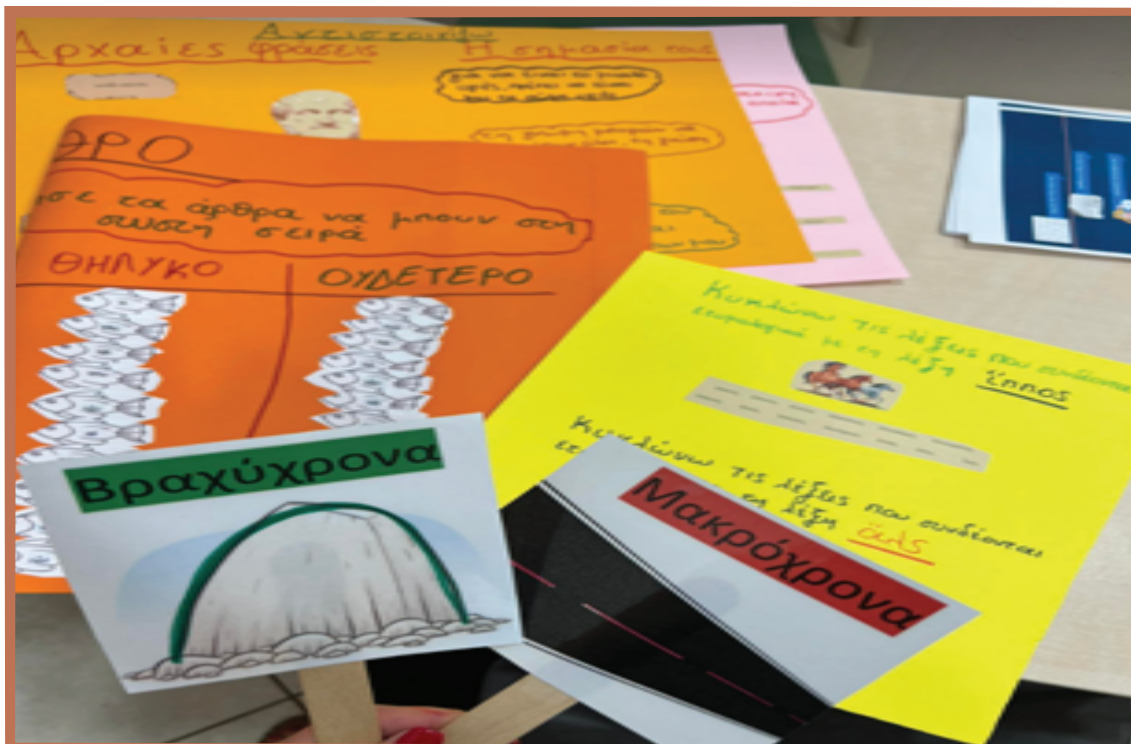
Ας τη γνωρίσουμε!

Υποδειγματική διδασκαλία ως προς τη δομή της έκθεσης και της παραγράφου

Βήματα μεθόδου: Η ομαδοποίηση αφορά τη συγκέντρωση των πληροφοριών ενός φαινομένου σε ομάδες έτσι ώστε το παιδί να μπορεί να τις διακρίνει πιο εύκολα.

Ομαδοποίηση βραχύχρονων και μακρόχρονων φωνηέντων στα αρχαία ελληνικά

Κάρτα πορείας

Βήματα μεθόδου: Η κάρτα πορείας χρησιμοποιείται για να μπορεί ο/η κάθε εκπαιδευτικός να διαπιστώσει ορισμένες ενδείξεις ως προς τις δεξιότητες που έχει αναπτύξει το παιδί κατά τη διάρκεια του διαβάσματος.

ΚΑΡΤΑ ΠΟΡΕΙΑΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: ΣΧΟΛΕΙΟ: ΤΑΞΗ: ΤΜΗΜΑ:

A. Περιγραφική Αποτίμηση

	1η Θεματική Ενότητα:	2η Θεματική Ενότητα:	3η Θεματική Ενότητα:	4η Θεματική Ενότητα:
Διαβαθμίσεις Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθήτης/η μαθήτρια)	1ο Επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας Αρχόμενη	2ο Επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας Αναπτυσσόμενη	3ο Επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας Ικανοποιητική	4ο Επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας Εξαιρετική
	Ανταποκρίνεται ως προς τη δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις σε δραστηριότητα καθοδήγησης	Καταβάλλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα	Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα

Αφηγηματική αφόρμηση

Αρχίζω με προσοχή,
Αναλύω στη στιγμή και
Στο τέλος φτάνω στην έκθεση,
Όταν δημιουργώ...ποια μέρη αποτελούν την έκθεση;

ΕΚΘΕΣΗ

- ΠΡΟΛΟΓΟΣ
- ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ
- ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

- ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
- ΣΧΟΛΙΑ/ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ
- ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ

Οπτική αφόρμηση

Οδηγία: Σημαντική τεχνική είναι η οπτική αφόρμηση από θέματα της επικαιρότητας. Δίνονται ερωτήματα από τον/την εκπαιδευτικό και οι μαθητές/τριες απαντούν ανάλογα.

- Ποιο κοινωνικό φαινόμενο σου θυμίζει η εικόνα; Τι γνωρίζεις γι' αυτό;
- Ποια συναισθήματα σου προκαλεί η εικόνα αυτή;
- Ποια είναι τα αίτια και οι συνέπειες των καταστροφών, που δείχνει η εικόνα, για τον άνθρωπο;
- Τι θα έκανες για να λύσεις τυχόν προβλήματα;